

28 NOV 2000

STAVANGER MUSEUM
Biblioteket

Museums - Tidende

INFORMASJONSAVIS FOR STAVANGER MUSEUM NR. 4 DESEMBER 2000 10. ÅRGANG

KULTURSKATTER UNDER VANN

I forbindelse med de arkeologiske undersøkelsene ved Rogalands tusenårssted, Avaldsnes, er det funnet rester etter et 14 meter langt skip fra midten av 1200-tallet. Skipet er klinkbygd og har mange likheter med våre vikingskip fra Oseberg og Gogstad. Sammen med andre arkeologiske funn vitner det om at Avaldsnes trolig har vært et viktig handelssentrum langt ut i middelalderen. Skipet ble registrert på 1 meters dyp av Stavanger Sjøfartsmuseums marinarkeolog, Endre Elvestad.

Etter kulturminneloven har Stavanger Sjøfartsmuseum ansvar for forvaltning av kulturminner i sjø i Rogaland. I mange år var dette forvaltningsansvaret svært vanskelig å oppfylle rett og slett fordi myndighetene ikke hadde sørget for å tildele museet en stilling for den spesialkompetansen som marinarkeologien krever. Etter flere års påtrykk fikk Stavanger Sjøfartsmuseum i år for første gang til en ordning hvor Riksantikvaren garanterte for kjøp av marinarkeologiske tjenester tilsvarende ½ stilling. Når man i tillegg var sikret oppdrag som dekket den andre halvparten, kunne museet for første

gang engasjere en marinarkeolog i hel stilling for ett år.

Med utgangspunkt i dette engasjementet har marinarkeologien i Rogaland hatt et formidabelt oppsving hvor funnet av skipet på Avaldsnes er et foreløpig høydepunkt. Det forteller at under havflaten ligger kulturhistoriske skatter vi knapt torde håpe på.

Med forvaltningsmyndighet må det også følge de nødvendige ressurser som skal til for å drive den pålagte forvaltning. Den ordningen som Riksantikvaren nå har lagt opp til, er utvilsomt en radikal forbedring av den umulige situasjonen som man tidligere sto i. Myndighetene bør nå likevel sørge for å gjøre marinarkeologistillingen ved Stavanger Sjøfartsmuseum til en fast stilling. Dette bør være et første skritt mot en fullt utrustet oppdragsenhet for lovforvaltning og marinarkeologisk forskning i Rogaland. Først da vil man få mulighet til å drive dette viktige arbeidet ut fra en langsiktig strategisk plan.

Ove Magnus Bore

Julearrangement i Muségt. 16

Søndag 10. desember kl. 11 -16

Stavanger Museum inviterer små og store til julefest med ekte julestemning i Muségt. 16. Her kan du oppleve skuespillet "Jul på Sølvberget", lage julepynt, løse nisseoppgaver, lytte til eventyr og julefortellinger, spise julegrøt og mye mer.

Nissen ønsker alle velkommen!

MAGASINSAKEN LØST

For kort tid siden inngikk Rogaland fylkeskommune en avtale med Rennesøy kommune om leie av det nedlagte forsvarsanlegget, Åmøydepotet, til bruk som fellesmagasin for museene i Rogaland. Anlegget inneholder 12 frittstående fjellhaller på til sammen 4600 kvm. Hallene er avfuktet og temperert med et klima som er ideelt for museumsgjenstander. Dermed skulle magasinproblemet være løst for flere år framover både for vårt eget og en rekke andre museer i Rogaland.

En arbeidsgruppe er nå i gang med å utarbeide en prosjektskisse med kalkyle for investering og drift. For å få magasinet i full funksjon må det trolig investeres nærmere seks millioner kroner. De største utgiftspostene gjelder flytting og innredning. Arbeidet med finansiering er allerede i gang. Driften vil bli dekket av fylkeskommunen og museene i fellesskap.

Målet er å kunne starte innflytting i mars neste år. Flytteprosessen er i seg selv en stor utfordring som krever meget nøye planlegging. I forbindelse med flyttingen vil en så langt det lar seg gjøre foreta en katalogrevisjon og sørge for at alle gjenstander er fotografert og registrert med nummer. For Stavanger Museum vil dette arbeidet sette preg på hele det kommende arbeidsåret.

Etablering av et fellesmagasin for museene i Rogaland er et tiltak som vil ha svært stor betydning for museumsvirksomheten i vårt fylke. For Stavanger Museum betyr det at vi kan sikre alle våre gjenstander tilfredsstillende lagringsforhold. Men ikke minst gir det museet mulighet for å samle nytt materiale og dermed videreutvikle samlingene.

Ove Magnus Bore

NYE UTSTILLINGER PÅ NORSK HERMETIKKMUSEUM:

"HERMETIKKINDUSTRIEN FØR OG NÅ" OG "ETIKETTER SOM KUNST"

Norsk Hermetikkmuseum hadde i oktober en utstilling på Steen og Strøm kjøpesenter – Arkaden - med tittelen "Hermetikkindustrien før og nå". Utstillingen ble godt mottatt. "Eg kjenne luktå" var en av kommentarene en dame kom med da hun studerte bildene. Knut Bry, en norsk fotograf av verdensklasse, har tatt bildene som viser den moderne produksjonsprosessen ved Norway Foods' anlegg. Ved siden av hvert bilde har vi satt foto fra tilsvarende produksjonsprosess slik den var i begynnelsen av 1900-tallet.

Utstillingen er utvidet og satt opp i 2. etasje på Hermetikkmuseet. Åpningsdag: søndag 3. desember.

KAN VI KALLE ETIKETTER FOR KUNST?

Avgjort JA mener vi og mange med oss. I januar vil vi sette opp en utstilling med tittelen "Etiketter som kunst". Etiketter ble produsert for å øke salget av sardiner. Det var kunstnere som tegnet dem, ikke eksperter i markedsføring eller reklame. Som kunstgjenstander i miniatyr er etikettene spennende objekter. Det finnes også originale, håndmalte tegninger som ble brukt som utkast til nye etiketter. Museet har en liten samling av disse originale tegningene og vil stille dem ut i museet. Åpning av utstillingen med lysbildekåseri ved Piers Crocker søndag 7. januar kl. 13.00. Velkommen!

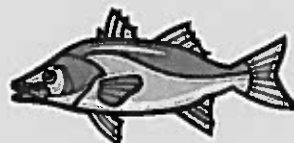

Piers Crocker og Anne Berit Sæl

Lesegleder til lange vinterkvelder

Nå kan leseglade museumsvenner riktig kose seg med to av høstens bokutgivelser. *Veiviser til Vestlandets fiskerihistorie* og *Stavanger Museums årbok 1999* byr på underholdende lesestoff om kulturhistorie, zoologi og kystkultur.

VEIVISER TIL VESTLANDETS FISKERIHISTORIE

Denne rikt illustrerte utgivelsen er en kulturhistorisk veiviser til fiskerienes historie fra Sunnmøre i nord til Dalane i sør. Kulturby Bergen 2000 og 15 museer har gått sammen om en bruksbok til glede for alle som har interesse for lokalhistorie og kystkultur.

Boka gir et bredt bilde av fiskeriene langs kysten, både historisk, geografisk og tematisk. I korte og lettleste artikler behandles tema som mattradisjoner, kystkvinnens hverdag, fyrene, båtbygging og redskapstyper. Samtidig gir veiviseren en oversikt og karthenvisninger til mange av museene og kulturminnene langs kysten vår. *Veiviser til Vestlandets fiskerihistorie* er en fin guide for oppdagelsesreisende på Vestlandet, enten man foretrekker å reise på kartet eller oppsøke stedene selv.

Stavanger Aftenblad sier: "*Veiviser til Vestlandets fiskerihistorie* er ikke for de spesielt interesserte. Snarere tvert imot. Det er boken for de generelt interesserte."

Pris kr. 140,-

STAVANGER MUSEUMS ÅRBOK

Stavanger Museums tradisjonsrike årbøker er på mange vis små "forundringspakker". Her finner leserne artikler om svært ulike emner og fagområder. Årets utgave er den 109. i rekken, og presenterer varierte tema innen kulturhistorie og zoologi:

Harald Hamre har tilrettelagt "*Torkel Olsens dagbok fra Stavanger i 1859 og 1860*" for leserne. I denne sjeldne dagboken gir Torkel sin personlige beretning om kjærlighet, dagligliv, handel ogandel i Stavanger midt på 1800-tallet.

Kolbjørn Skipnes forteller i artikkelen "*Ornamental bruk av fjær og utviklingen av fuglevernet ca. 1870 - 1930*" om hvordan damemotene på 1800-tallet førte til et stort arbeid for å verne fargerike og eksotiske fuglebestander fra å bli utryddet.

Kate Newland beskriver arbeidslivet og leveforholdene til de skotske "ganejentene" under de store sildefiskeriene i perioden 1860 - 1960 i artikkelen. "*Doon to Lerwick and up to Yarmouth*".

Ingebjørg Reigstad tar for seg spørsmål om miljøbevaring og registrering av kulturminner i artikkelen "*SEFRAK – et redskap i miljøbevaringen*". Her presenteres også mange eksempler på verneverdige bygningsmiljøer i Rogaland.

Anne Tove Austbø beskriver formidlingsprosjektet "*L97 og museene*" - Samarbeid om museumsformidling i Rogaland".

Pris kr. 150,-

Begge bøkene kan kjøpes ved henvendelse til Stavanger Museum. Tel 51 84 27 00

Anne Tove Austbø

FOTOGAVE

*Randi Sagberg, Dagfinn Møller og Haakon Nærbo på
Revtangen fuglestasjon 20. mai 1956*

I høst mottok museet nok en storslått gave fra Brit Holgersen. Denne gangen var det hundrevis av foto, både dias og svart/hvite papirbilder, som Holger Holgersen hadde tatt på sine mange reiser i inn- og utland. Samlingen inneholder en god dokumentasjon for etableringen av Revtangen fuglestasjon, stiftelsesmøtet til Norsk ornitologisk forening, Holgersens arbeid i det internasjonale råd for fuglevern og hans deltagelse i naturvernrådet i Norge. Vi skylder Brit en stor takk for denne gaven.

Olav Runde

STOR AKTIVITET I "BARNETS ÅRHUNDRE?"

Søndager denne høsten har det vært liv og røre i den nye utstillingen "Barnets århundre?" på Stavanger Museum. Blant annet har Gunnar Roaldkvam lest og fortalt for barn og det har vært avholdt en familiedag med et nyskrevet teaterstykke spesielt for utstillingen. Den siste søndagen i oktober arrangerte Stavanger Museum i samarbeid med Norsk Barnemuseum en familiedag med mange aktiviteter. Det ble framført skuespill, Per Inge Torkelsen fortalte fra sin egen barndom, Aslaug Ravndal Gilje viste utvalgte glansbilder fra sin enorme samling og man kunne brette papirfly og grønne frosker i papirverkstedet. For de som vokste opp på seksti-og syttitallet, var gjensynsgleden stor da Barne-TV programmene "Lekestue", "Pompel & Pilt" og "Romlingane" ble vist i museets auditorium. Til tross for at Viking spilte cupfinale denne dagen, var det allikevel mange som hadde tatt Per Inge Torkelsen på ordet om å "gje ongene litt kultur før cupfinalen tar di". Rundt fem hundre mennesker la turen til Muségt. 16 denne søndagen.

Tove K. Galta

Julemarked i Gamle Stavanger

Søndag 3. desember kl. 11.00 - 16.00. Røyking av BRISLING og KIPPERS på Hermetikk museet.
"I gadå": Åpne verksteder. Mange opplevelser. Julemat i Kafé 80A. Se Bergsmauet 2 og Blidensolstredet 6.
På museet: Bytting av iddisar. Kåseri kl. 12.00: "Gatelangs i hermetikkbyen" ved John G. Johnsen. Juleleker.
NISSETOG sammen med speidere fra Kampen kl. 13.00. Kom og vær med! **VELKOMMEN!!**

C - POST

Ansvarlig redaktør: Ove Magnus Bore

Redaksjon: Tove K. Galta og Anne Berit Sæl

Avsender: Stavanger Museum

Muségt. 16

4010 Stavanger Museum

Tel: 51 84 27 00

E - post: firmapost@stavanger.museum.no

Hjemmeside: www.stavanger.museum.no